

Kreatívny priestor a jeho úloha v akademických knižniciach (s príkladom zo Slovenska)

Mgr. Lucia Falbová

Mgr. Henrieta Gábrišová, PhD.

Slovenská informatická knižnica

Fakulta informatiky a informačných technológií STU v Bratislave

Ticho prosím!

Funkcie akademickej knižnice

„A great library should be a **workshop** as well as repository. It should **teach** the methods thorough **research**, and **cultivate** in readers the habit the seeking original sources of **learning**.“

Justin Winsor, 1840

Zmena spôsobu učenia sa (**The rules are changing...**)

Prístup k učeniu sa (Learning habits)

- **Elektronická komunikácia**, sociálne siete
- **Digitálne študijné prostredie** (online kurzy, MOOC)
- **Elektronické informačné zdroje** – vzdialený prístup
- **Digitalizované fondy**/digitálne knižnice, inštitucionálne repozitáre, odborové repozitáre,
- **Online výpožičky**
- **Open Access**

Vplyv na usporiadanie priestoru

- Priestor pre prácu väčšej skupiny (open space)
- Priestor pre prácu v malej skupine (team work)
- „**Hub**“, „**Lab**“ – priestorová a zároveň virtuálna komunita
- „**Maker Space**“ – tvorivé prostredie, „dielne“
- Kniznica bez fyzických dokumentov

Knižnica ako priestor – čo ju tvorí:

Pohľad architekta:

„Ľudia už viac nepotrebujú ísť do knižnice kvôli informačnej potrebe, idú tam vtedy, ak je knižnica pre nich „žiadúcim, atraktívnym miestom.“ (Fred Kent, architekt a zakladateľ **Project for Public Spaces**) (www.pps.org)

Knižnica ako priestor – čo ju tvorí:

Pohľad knihovníka:

Akademická knižnica je z nášho pohľadu miestom, ktorú ľudia (študenti) navštevujú aj z potreby vzdelávať sa a zmenu v potrebách používateľov, ktorú pozorujeme, priniesli nielen technológie. Patrí tam napr.:

- potreba socializovať sa popri učení sa (nebyť osamote pri učení sa);
- potreba tráviť čas v príjemnom prostredí;
- potreba stretnúť sa, spolupracovať, pracovať v tíme (skupinové štúdium, tímové projekty);
- nájsť si pokojné miesto na štúdium, a zároveň na **oddych**.

„Je (fyzická) knižnica bez kníh stále ešte knižnicou?“

A word cloud on a dark blue background featuring various IT-related terms in both Slovak and English. The words are arranged in a circular pattern, with some appearing in larger, bolder fonts than others. The colors of the text range from light blue to dark blue. The words include: bezpečnosť, program, ľudia, interakcia, informácie, systém, počítač, procesor, pamäť, súkromie, typ, operacný, hodnota, dôvera, server, príkaz, jazyk, dáta, disk, ochrana, sieť, informatika, údaj, počet, štruktúra, nástroj, LAN, bus, úroveň, logika, riadenie, text, softvér, bit, vírus, spracovanie, cache, pripojenie, vývoj, RAID, záznam, aplikácia, RAM, postup, logický, algoritmus, rozhranie, spoločnosť, služba, číslo, súbor, zvuk, premenná, SRAM, výstup, protokol, uložené, význam, prenos, software, podmienka, obraz, grafický, počítačový, formát, úloha, syntax, jednotka, optický, zdroj, doména, rýchlosť, dokument, Pentium, šifrovanie, zbernica, zariadenie, grafika, kód, DVD, prístup, farba, zápis, technológia, adresa, IKT, Windows, chyba, peer, bit, pole, čas, Internet, komunikácia, zbraň, bezpečnosť, program, ľudia, interakcia, informácie, systém, počítač, procesor, pamäť, súkromie, typ, operacný, hodnota, dôvera, server, príkaz, jazyk, dáta, disk, ochrana, sieť, informatika, údaj, počet, štruktúra, nástroj, LAN, bus, úroveň, logika, riadenie, text, softvér, bit, vírus, spracovanie, cache, pripojenie, vývoj, RAID, záznam, aplikácia, RAM, postup, logický, algoritmus, rozhranie, spoločnosť, služba, číslo, súbor, zvuk, premenná, SRAM, výstup, protokol, uložené, význam, prenos, software, podmienka, obraz, grafický, počítačový, formát, úloha, syntax, jednotka, optický, zdroj, doména, rýchlosť, dokument, Pentium, šifrovanie, zbernica, zariadenie, grafika, kód, DVD, prístup, farba, zápis, technológia, adresa, IKT, Windows, chyba, peer, bit, pole, čas, Internet, komunikácia, zbraň.

Hodnoty (Value lenses):

Dizajn priestoru knižnice

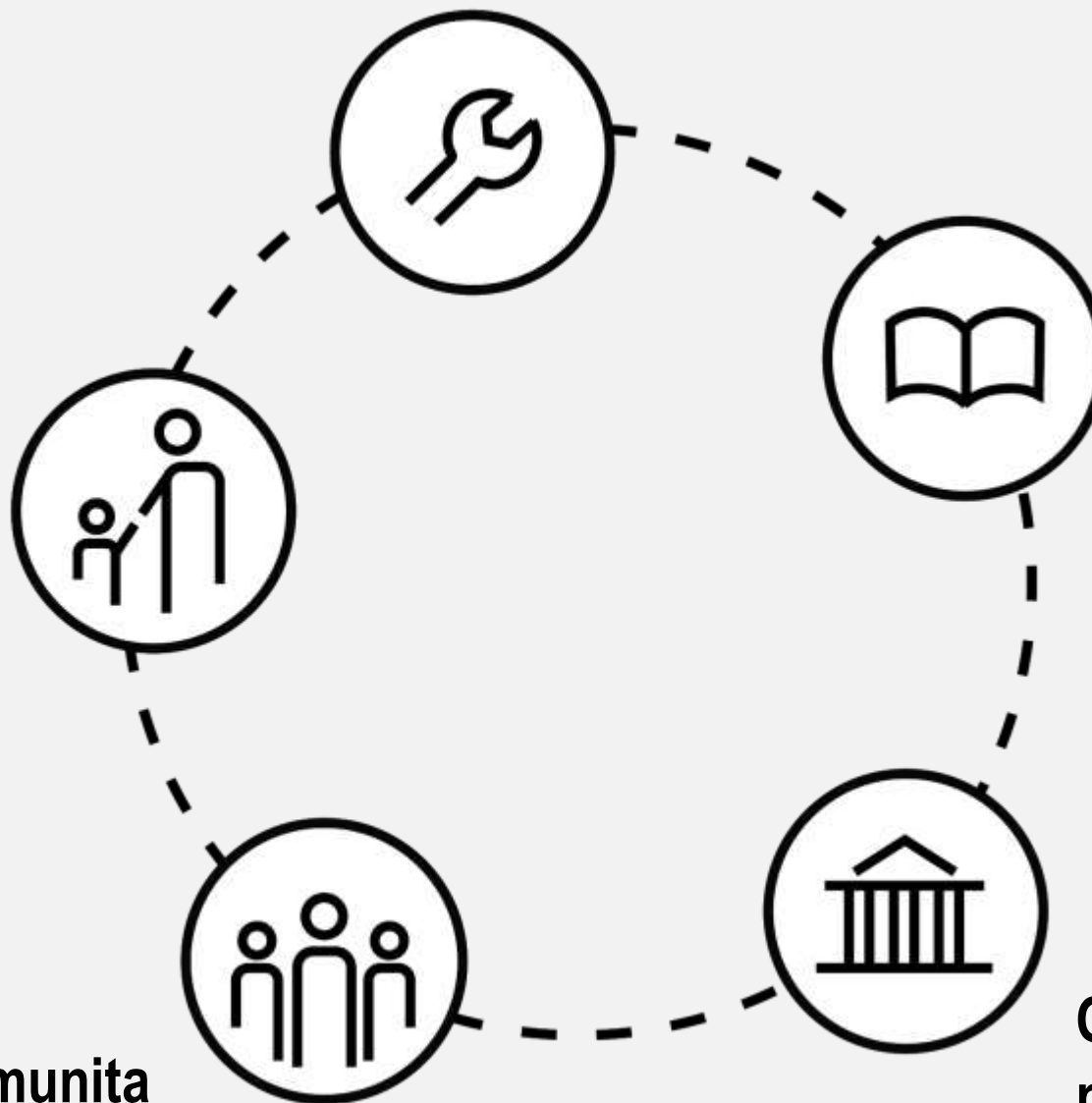
L'udia

Technológie,
profesijné zázemie,
celoživotné
vzdelávanie sa

Vzdelávanie
používatel'ov

Komunita

Organizačná
podpora, prestíž

Stratégia v súlade s hodnotami fakulty:

- otvorenosť
- dôvera
- hodnoty – vzdelanie, pokrok, ľudskosť
- kreativita

v súčasnosti jedna zo štyroch základných schopností v rámci
vzdelávania a inovácií

Najväčšie hodnoty v knižnici?

Nie sú to stoličky, stoly, knihy,
PC a iné zariadenie.

Sú to **zamestnanci**
a **používatelia**.

Kto sú naši partneri?

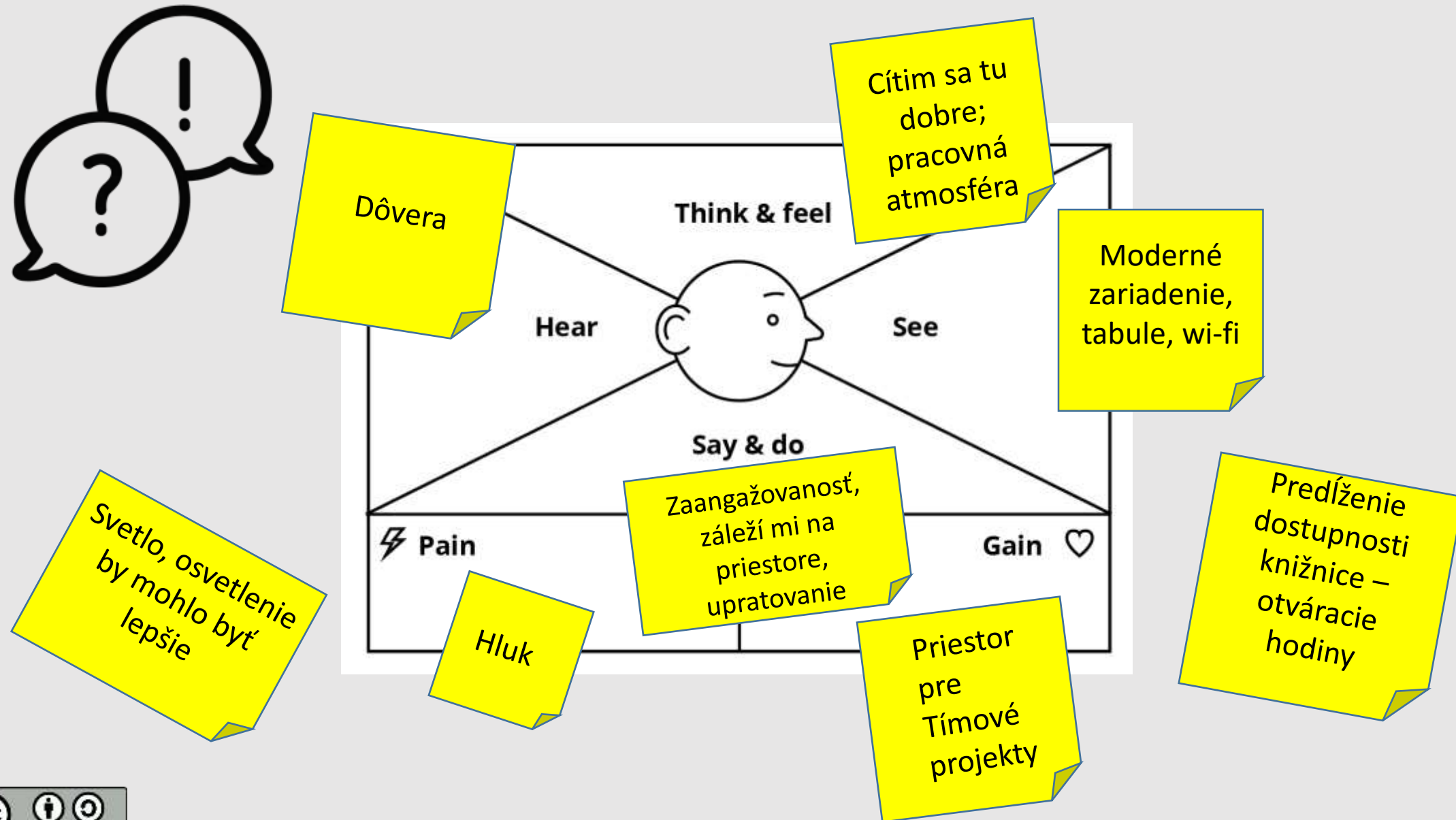
- používatelia
- VŠ pedagógovia, doktorandi
- externá spolupráca - podujatia
- vedenie fakulty

Ako my komunikujeme s partnermi?

- osobné rozhovory + výuka predmetu IZV
- prieskum spokojnosti (na konci semestra)
- dobré medziľudské vzťahy
- komunikácia s vedením (e-mailová, osobná, aj neformálna, ak je to možné)

Práca s používateľom (Empathy map)

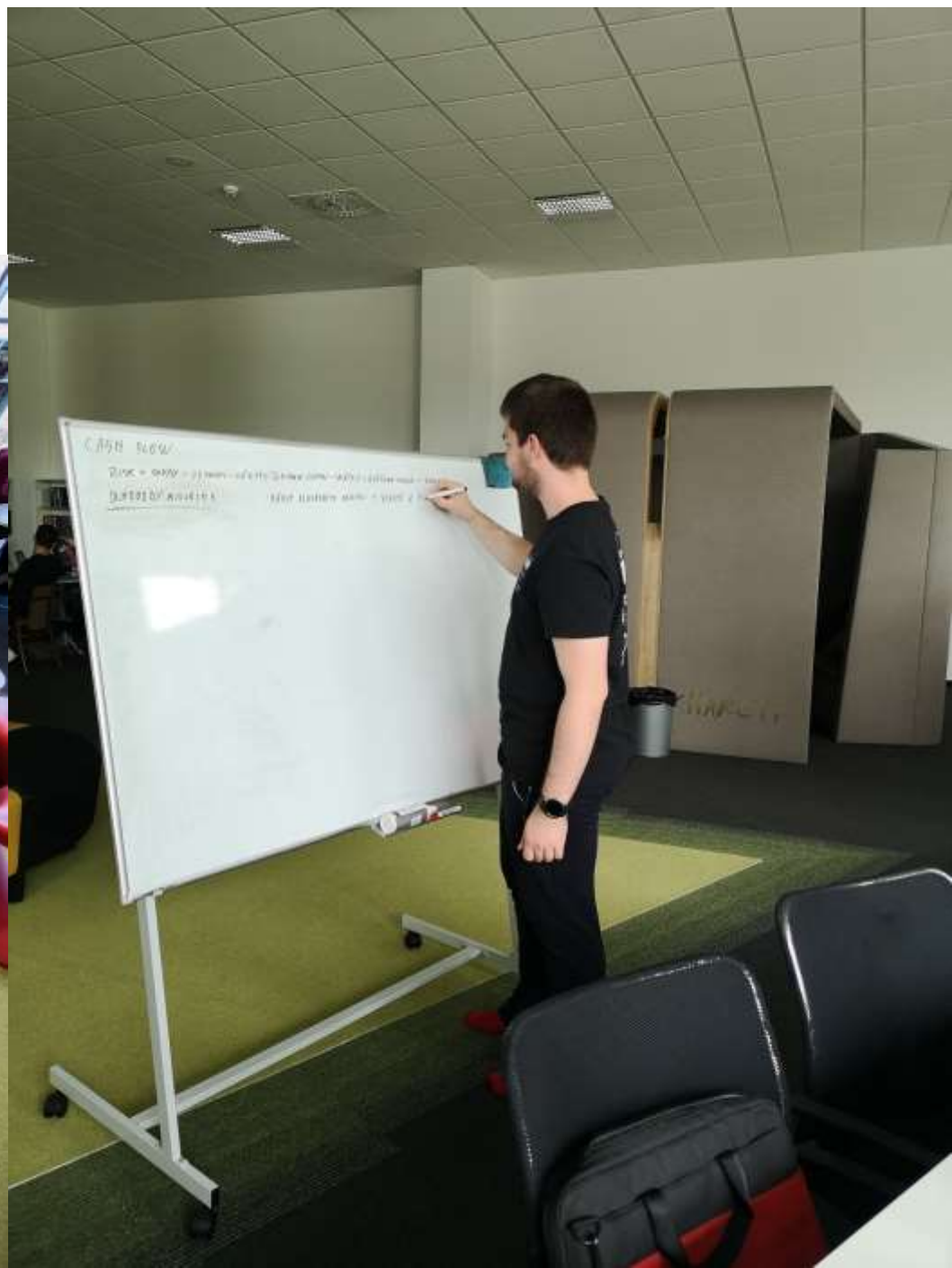

Študovňa je rozdelená
na viaceré „zóny“

- zóna s možnosťou oddychu + prirodzené svetlo
- pracovné zóny so stolmi

- Vychádzame v ústrety používateľom
- Dôvera
- Participácia / Spolupráca / Zodpovednosť

Trendy v dizajne knižníc:

- Verejný priestor poskytujúci možnosť relaxácie, ale aj osobný a profesionálny rozvoj
- Priestor pre tvorivé dielne (makerspace, 3D tlačiarne) a kreativitu
- Spoločenské (doskové) hry v knižnici
- Konzumácia nápojov a jedla
- Hybridná knižnica - fyzické priestory, využitie Augmented Reality a Virtual Reality
- Green Library – knižnica založená ekologickom prístupe a šetrení energie

Smart library – zapojenie inteligentných technológií, a umelej inteligencie

Zhrnutie:

- dizajn priestoru knižnice (akademickej knižnice), ktorý reflektuje zmeny, priestor pre tvorivé dielne (makerspace)
- dôležité je **poznať svojich používateľov** (nielen prostredníctvom dotazníkov raz za niekoľko rokov), neustále sa s nimi rozprávať, ak je to možné
- nutnosť **reagovať na zmeny** (myslieť na flexibilitu priestoru a rôzne detaily)
- podpora vedenia fakulty
- otvorenosť a dôvera (zmena myslenia a prístupu samotných knihovníkov), participácia zo strany používateľov
- architektúra vzťahov v knižnici a ku knižnici

„Niekedý suplujeme študijné oddelenie, psychológov, vzťahovú poradňu a upratovačky
... ale stále nás to baví.“ 😊

Kontakty:

lucia.falbova@stuba.sk
henrieta.gabrisova@stuba.sk